

## POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania C. R.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu  
o emeryturę,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28  
listopada 2024 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego we  
Wrocławiu  
z dnia 9 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1065/21,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu wyrokiem z 9 grudnia 2022 r., po rozpoznaniu apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 26 kwietnia 2021 r., zmienił zaskarżone orzeczenie i oddalił odwołanie C. R. od decyzji organu rentowego z 9 września 2020 r. przyznającej ubezpieczonemu prawo do emerytury i ustalające jej wysokość na poziomie 1.698,93 zł oraz zawieszającej wypłatę świadczenia z uwagi na zbieg prawa do emerytury ze świadczeniem wypłacanym przez Wojskowe Biuro Emerytalne.

C. R. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, zaskarżając orzeczenie w całości i opierając skargę na podstawach naruszenia

prawa materialnego: art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 1631; dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS), art. 67 Konstytucji RP w związku z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i art. 15 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 242; dalej jako ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych lub ustawa zaopatrzeniowa) oraz art. 32 Konstytucji RP w związku z art. 16 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Mając na uwadze podniesione zarzuty, odwołujący się wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w całości oraz zasądzenie od organu rentownego kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących poważne wątpliwości oraz na oczywistą zasadność skargi. W istocie argumentacja skarżącego sprowadza się do zakwestionowania uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21 (OSNP 2022 nr 6, poz. 58).

Organ rentowy nie wniósł odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze

skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398<sup>4</sup> k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na

usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, że takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W kontekście argumentów podniesionych przez skarżącego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania godzi się zaznaczyć, że strzeżenie interesu publicznego przy rozpoznawaniu skarg kasacyjnych polega nie na korygowaniu przez Sąd Najwyższy każdego wadliwego orzeczenia, gdyż funkcję tę spełniają inne odpowiednie środki procesowe (zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania), lecz na tworzeniu przez ten Sąd takich warunków jurysdykcyjnych, aby wszystkie inne sprawy, wytoczone i wytaczane przez obywateli i inne podmioty, były przez inne sądy poddane nadzorowi Sądu Najwyższego, trafnie rozstrzygane oraz aby orzecznictwo było jednolite i oparte na prawidłowej wykładni prawa.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozpatrzenie przyczyni się do rozwoju myśli prawnej i będzie miało znaczenie nie tylko do oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw. Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym. Skarżący powinien dostrzegać zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Nie istnieje potrzeba

wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego stanowiska (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522; z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, LEX nr 1802572; z dnia 30 marca 2016 r., I UK 21/16, LEX nr 2320363).

Brak jest także podstaw do uznania, że istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., jeżeli ich interpretacja była przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego w powiększonym składzie i nie zaistniały żadne okoliczności uzasadniające zmianę wyrażonego tam poglądu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2008 r., II UK 256/07, LEX nr 449011).

Sąd Najwyższy w obecnym składzie nie widzi podstaw do podważenia stanowiska wyrażonego w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r., III UZP 7/21. Istotą uchwał składu powiększonego jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa i choć sama uchwała wiąże w myśl art. 398<sup>17</sup> § 2 k.p.c. tylko w danej sprawie, to jednak jest doniosłym argumentem w wykładni i stosowaniu prawa, czerpiąc również z autorytetu Sądu Najwyższego jako organu wymiaru sprawiedliwości powołanego do zapewnienia zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Nie są również przekonujące zarzuty natury konstytucyjnej, gdyż już w samej treści uzasadnienia kwestionowanej uchwały Sąd Najwyższy uwzględnił przepisy ustawy zasadniczej w procesie wykładni prawa. Sąd Najwyższy uznał, między innymi, że dla analizy ukształtowanego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zbiegu świadczeń nie ma znaczenia art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż w odniesieniu do wynikającego z tego przepisu prawa do zabezpieczenia społecznego ustawodawca dysponuje dużą swobodą, co potwierdza powołane w wymienionym wyroku orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego. Uzupełniając wypada więc jedynie stwierdzić, że także Europejski Trybunał Praw Człowieka w decyzjach z dnia 11 grudnia 2018 r. nr 39247/12 (LEX nr 2626955) i nr 41178 (LEX nr 2627060) uznał uprawnienie państwa - strony Konwencji o ochronie prawa człowieka do samodzielnego kształtowania systemu zabezpieczenia społecznego, w tym do wprowadzenia zasady wypłaty jednego świadczenia, w myśl której świadczeniobiorcy nie można

przysłać jednocześnie dwóch świadczeń. Dlatego ocena budzącej wątpliwości regulacji powinna być dokonywana pod kątem konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej. Oceny takiej dokonał Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale III UZP 7/21.

Przyjęcie przez Sąd Apelacyjny poglądu wyrażonego w kwestionowanej przez skarżącego uchwale Sądu Najwyższego było uzasadnione okolicznościami sprawy. Jak wskazał Sąd drugiej instancji, powyższa uchwała została wydana na tle prawie identycznej, jak obecnie rozpoznawana, sprawy ubezpieczonego, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej. Wnioskodawca, choć nabył prawo do emerytury mundurowej oraz do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, jest uprawniony do pobierania jednego z tych świadczeń. W przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające odstępnie od ogólnej zasady wypłacania jednego świadczenia. W realiach rozpatrywanego przypadku nie znajduje zastosowania przepis art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z racji tego, że wnioskodawca pozostawał w służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i przyznane mu przez Wojskowe Biuro Emerytalne świadczenie nie zostało obliczone wedle zasad określonych w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy zaopatrzeniowej.

W tym stanie rzeczy należało przyjąć, że skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów za odstępniem od wcześniejszej interpretacji powołanych przepisów wyrażonej w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego. Tym samym nie zostały wykazane przesłanki przedsądu, co zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. uprawniało do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[a.ł]

